

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

JULIOL DE 1987

Nº 130

SANT LLORENÇ FES-TE UN NEW LOOK!

El mes d'agost és un mes de vacances. Qui més qui manco té l'esperat descans anual i a nosaltres ens agradaria aprofitar l'avinentesa per fer-vos una proposta d'ocupació del temps lliure que segurament us agradarà: feis una volta pel poble i podreu comprovar que el nostre estimat Sant Llorenç presenta una imatge llastimosa, una gran part de les cases no tenen la façana arreglada i es presenten als nostres ulls nues en totes les parts impúdiques (cantons blancs, bloquets, planxes d'uralita...) i a la vista del visitant curiós, que segurament no guardarà un bon record del que els seus ulls han vist.

Es gairebé segur que si algú li demanàs com és el poble de Sant Llorenç, el suposat visitant contestaria que és un poble molt pobre, brut i en el que no es veu per cap lloc la sensibilitat ni el gust dels seus habitants.

Ens agradaria canviar aquesta imatge, i no només per als visitants forasters, sinó també per als propis veïnats del poble. Per això tenim unes quantes propostes que passarien pels següents punts:

- * En primer lloc recordar als grups de govern que tots ells han signat el programa del GOB, en el qual està inclòs l'embelliment del poble.
- * En segon, fer notar que aquest embelliment passa per la col·laboració de tots els ciutadans amb l'Ajuntament. Un exemple d'aquesta feina en comú podria ésser que totes les persones que decidissin arreglar les façanes deixassin, durant uns quants d'anys, de pagar els arbitris i que els permissos d'obres fossin gratuïts.
- * En tercer lloc proposam que quan es faci el clavegueram es gestioni la possibilitat de que els fils elèctrics i telefònics es passin per davall terra. Us heu fixat mai en la quantitat de fils que tenim! Es podria assegurar que formen una teranyina indescriptible que diu ben poc en favor de l'embelliment del poble.
- * En quart lloc es podria plantejar la possibilitat de comprar una màquina que netejàs els carrers, idea que d'altra banda no és nova, puix altres pobles dels voltants ja la tenen.

Recordant els eslògans de "Palma sempre neta", o "Barcelona, posa't guapa", per què no "Sant Llorenç, fes-te un new-look"?

Flor de Card

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Número 130

Juliol de 1987

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Centre Cultural Card

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Pont

Guillem Quina

Antònia Servera

Guillem Soler

Miquel Sureda

COL·LABOREN

		Portada
Marian	Política	3
José Cortès	Entrevista	6
	Batec	10
	Espellades	12
Guillem Pon	Entorn de la vellesa	4
	Sant Llorenç, ahir	20
Biel Florit	Picadís d'espines	7
	Paràbola	9
GOB	El foc	8
Maria Galmés	Demografia	10
	Si lleu...	19
	Comptabilitat	
Rafel Ferrer	Història	13
Antoni Sansó	Festes	14
Sylvie Fornés	Sobre insularitat	15
Joan Carbó	Gloses	16
Xesc Umbert	El temps	16
Tomeu Barceló	Corals	17
Llorenç Artigues	El còmic	18
Bel Nicolau	Distribució	
Andreu Amer	Tresoreria	

TELEFONS D'INTERÉS

Ajuntament	569003
Polícia Nacional (Manacor)	550044
Guàrdia Civil (Son Servera)	567020
Joan Ramis (Metge)	569020
Bombers	550080
Creu Roja (Ambulància)	200102
Jutge	569046
Funerària	526053
GESA	551800
Grua	585680

Ja tenim un nou Consistori. Almanco damunt el paper s'ha acabat el caos municipal producte d'un govern en minoria. Els set regidors que componen l'equip de govern són més que suficients per dur a terme el pacte que signaren el dia de Sant Pere, i és dret dels vilatans llorencins exigir-los que el duguin a terme durant la present legislatura, fins i tot que hagin iniciat la totalitat dels seus punts abans d'acabar l'any 1987.

Per esbrinar i sintetitzar les obligacions de cada un d'ells, m'he entretengut en separar els diferents punts del pacte i del programa del GOB segons les presidències de comissió que els han estat assignades, sense que això vulgui dir que consideri la resta de la Corporació alliberada de tot compromís en relació a cada un dels aspectes del pacte.

Vet-aquí, idò, les tasques que cada president de comissió haurà de procurar dur a terme:

Tots

- * Compra de Ca Ses Monges i de les estacions de Sant Llorenç i Son Carrió.
- * Adquisició d'un cotxe de bombers.
- * Col·locació de boques contra incendis als llocs considerats perillosos.

Pere Umbert

- * Control de l'equilibri caudal/consum de l'aigua potable.
- * Neteja dels pinars i de les voreres dels camins.
- * Eliminació dels cartells de propaganda de les zones rurals.
- * Vallat i cobriment forestal de graveres i cantoneres.

Mateu Puigros

- * Canalització de les aigües brutes i netes. N'Andreu Femenias, de la comissió de Sanitat, també i té la seva part de tasca.
- * Redacció de les Normes Subsidiàries.
- * Solucionar les inundacions.
- * Fer complir la llei en tot el que respecta a Urbanisme.
- * Acabar la casa de Son Carrió.
- * Augmentar les zones verdes de Sant Llorenç i Son Carrió.
- * Conservar, restaurar i promoure l'arquitectura tradicional.

Ignasi Humbert

- * Desenvolupar la Llei de Protecció de Sa Punta de n'Amer.
- * Control sanitari de l'aigua de la mar,

amb la col·laboració de n'Andreu Femenias, de Sanitat.

- * Paralització de la construcció de platges artificials i ports esportius.
- * Vigilar que la concessió de les platges del terme es realitzi segons les condicions mínimes que esmenta el pacte,

Antoni Sansó

- * Habilitació o construcció d'una casa de cultura amb les dependències que assenyalava el pacte.
- * Desenvolupament total del programa municipal de normalització lingüística.

A més de tots aquests aspectes, pel fet d'haver acceptat les respectives presidències, també tenen l'obligació política de dur a terme aquelles coses que no estan reflectides en el pacte, però que formen part específica de les pròpies comissions informatives: Governació, Hisenda, Sanitat, Esports, Festes, Policia, Turisme, etc.

Quant als representants de l'oposició, si alguna d'aquestes coses estava inclosa en el seu programa electoral, també és lògic i just que no tan sols la recolzin, sinó que també, en virtut del pacte de govern, n'exigeixin el seu compliment.

Aquest és el joc de la democràcia: nosaltres elegim uns polítics en base a uns programes electorals i després, els qui no ens conformem en depositar una papereta dins una urna cada quatre anys, els exigim que compleixin allò que han promès, i si no ho fan així, ho denunciem públicament.

Pel gener de l'any que ve, per tant, revisarem aquestes tasques i comprovarem fins a quin punt s'hi ha treballat. Mentrestant, per allò de que és just donar un punt de confiança al nou Consistori, signarem simbòlicament un pacte de no agressió. Esperem que pugui durar tota la legislatura, senyal inequívoca de que hauran procurat complir tot allò que ens han promès.

Josep Cortès

AUTOESCOLA
CARDASSAR

major, 22

A L'ENTORN DE LA VELLESA

-Bases per a un programa d'acció-

A - APROXIMACIÓ A LA SITUACIÓ LLORENCINA

1.- El típic tòpic

Els anys 64-65 potser marquen el xap; l'inici de la revolució turística a Sant Llorenç des Cardassar. Abans, sens dubte es podia considerar una vila típica de la ruralia mallorquina. Un poble, una comunitat on s'hi donaven unes relacions home-entorn bellament descrites per Mn. Salvador Galmés a la contarel·la "Flor de Card".

Gent generalment modesta, pobre; una comunitat de jornalers i petits propietaris -de "gañanes" els qualificà don Martí- amb absència de senyors terratinents -en tot el terme no hi ha cap possessió amb estatge de senyor-. Això potser implica dues coses:

D'una banda no hi havia "patrons", models d'acció que incitassin al gust ni a refinaments.

D'altra banda no hi ha gaires diferenciacions socials per motivació econòmica. És a dir, ni els pobres llorencins eren gaire pobres ni els rics gaire rics.

Des d'una òptica d'autoconsideració, els llorencins eren, abans de res, un poble feiner. Encara ara, adesiara un índex assenyala les muntanyes de Ses Voltes o Son Dragó poblades d'ametlers com una prova d'aquella laboriositat; o s'esmenta que els primers en acudir al mercat de Manacor eren, invariablement, els llorencins.

Sobre aquesta base, el "boom" turístic. Que ens ferí ben de ple -Cala Millor, Cala Moreia i darrerament Sa Coma- i per això el Consistori avui administra un pressupost anual que supera els dos-cents milions de pesetes.

Un altre tret a considerar, potser, és l'absència d'immigració, fet que alguns l'atribueixen a una certa manca d'hospitalitat i altres a unes comunicacions amb la zona costera no gaire còmodes ni directes.

En resum i per recórrer al tòpic de sempre, es podria assenyalar que el Sant Llorenç d'avui descansa sobre tres trets:

*Estructura rural

*Economia turística

*Absència d'immigració

2.- L'Associació de la Tercera Edat

A l'octubre 'de l'any 84 i fruit de passes i feina desinteressada d'un petit grup de gent entusiasta, es constituí a Sant Llorenç l'Associació de Pensionistes, Jubilats, Tercera Edat i Consorts, amb uns objectius estandaritzats però ben pretenciosos:

- La representació, defensa i promoció dels interessos culturals, socials i econòmics dels seus associats.
- Fomentar la solidaritat, promovent i creant serveis comuns de caire assistencial.
- Programar les accions necessàries per tal d'aconseguir millores socials i econòmiques dels seus associats.
- Organitzar una constant labor formativa i de formació integral dels seus associats.
- Estudiar i promoure solucions per a aquells problemes que tinguin o puguin sorgir.

- Qualsevol altra activitat que millori la situació socio-cultural dels associats.

Amb tot i amb això, i considerant també el que ha passat als pobles del voltant, s'ha d'emmarcar l'aparició de l'Associació en el context del "boom" d'associacionisme senil propiciat i empès des de determinades instàncies polítiques a l'assentament de la democràcia. De fet, la Tercera Edat, a nivell de Comunitat Autònoma representa una bona grapa de vots que s'han de cuidar i si és possible controlar.

I aquí es poden plantejar uns primers interrogants:

¿Quina és la pretensió real de les Institucions: servir o servir-se dels vells? ¿Es poden plantejar separatament aquestes qüestions? ¿A l'hora de tractar el tema de la Tercera Edat, s'ha de jugar al joc imposat o s'ha de planificar amb perspectives de futur? ¿Fins a quin punt tenim capacitat d'«ésser neutres» a l'hora de prendre decisions?...

3.- El joc que es proposa

Una ullada als programes electorals, distribuïts en ocasió de les propassades eleccions municipals, potser ens pot orientar sobre el que podríem anomenar "suposades necessitats" o "tractament desitjable de la vellesa", car, sens dubte i de banda els pressupòsits ideològics, hi havia un intent d'agradar als vells.

És a dir, els polítics, suposadament, oferien en els seus programes "allò que creien millor" i que a més "podia agradar", amb la finalitat d'arribar al vot i, tal vegada, obrar en conseqüència.

L'oferta es pot resumir en:

- Adquisició-realització d'una casa-residència (amb esment particular a Ca Ses Monges) (AP, UM, PSOE)
- Assistència domiciliària (PDP, CDS, PSOE)
- Altres: . Confort dels locals i ajudes a distraccions (CDS)
- . Servei de menjador (PSOE)

(El programa del PSM no concretava ofertes)

I arribats aquí, es pot plantejar una segona tanda d'interrogants:

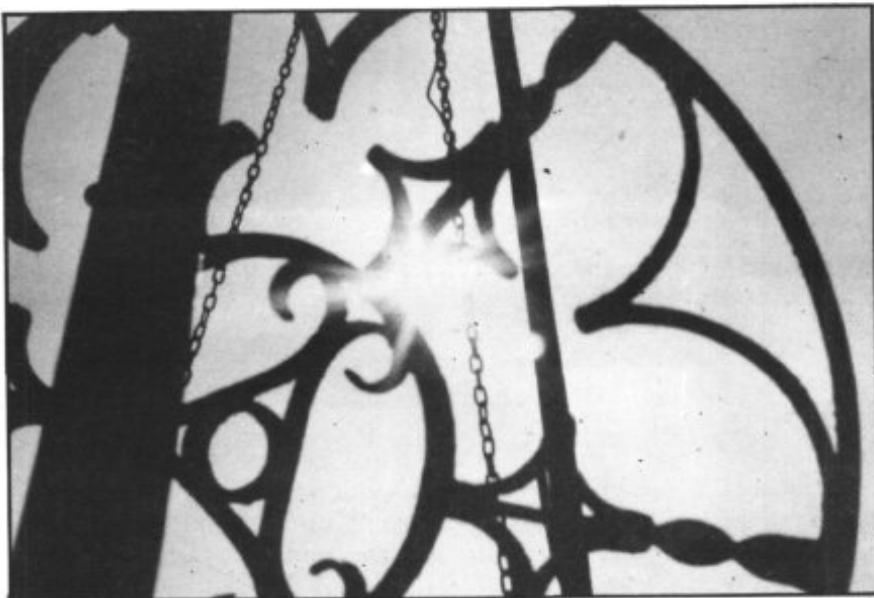
De banda els objectius implícits dels programes electorals ¿fins a quin punt eren/són ofertes reflexionades? ¿S'han plantejat els polítics, a nivell seriós, el tema de la vellesa a la vila? En cas afirmatiu ¿sobre quines bases? ¿O simplement se seguien els patrons-moda?

En definitiva, potser és hora de començar a fer plantejaments seriosos en molts de camps. I la vellesa n'és un.

Els pensionistes de demà. Els pensionistes d'avui mateix, aquesta gent d'arrel pagesa, sense problemes econòmics greus i amparats en l'Associació que els ofereix un local social i activitats en un contexte distendit i festiu, són poble.

Però, anem a les qüestions concretes: ¿com invertir el tema de la vellesa? Què és un vell? Com arribam als vells? Quins prejudicis comporta?

Notes: Agraesc la col·laboració i disposició oberta del President de la Tercera Edat a l'hora de facilitar-me dades. Aquesta serie d'articles no té res a veure, ni cap connexió amb les eleccions municipals ni amb els seus resultats.

Si la vellesa
és la posta de sol de la vida,
procurem fer-la,
també,
tan agradosa.

Guillem Pont

En Miquel Vaquer està content. A un que el veu no li pareix que el fet de que hagi quedat en tercer lloc a les eleccions municipals i fora de l'equip de govern li hagi afectat gaire. Amb la típica mitja rialla i el caràcter una mica encollonador -com jo mateix- sembla que, pardamunt tot, aguantant els cops de la política i segueixi dins el trullet simplement perquè li agrada. Perquè en Miquel Falera ha passat per molts i molt variats papers dins el camp de la funció pública: batlle durant nou anys, membre de la Diputació, segon batlle durant quatre i, darrerament, cap més representatiu de l'oposició municipal. A lo millor la processó va per dedins, que un no ho arriba a sebre mai, però, si és així, la veritat és que ho dissimula molt bé, i ell mateix ho corrobora amb les seves pròpies paraules:

-En aquesta situació em trob molt bé, i, a més, segons sa llei, des de s'oposició també se pot fer molta de feina p'es poble.

I em mostra una fotocòpia de la Llei de Règim Local publicada en el BOE del 28 de novembre de l'any passat, tota plena de senyalitzacions i requadres que demostrin que se l'ha llegida fil per randa.

-Per dur una bona oposició és imprescindible sebre bé què diu sa llei, que és necessari posar es peus ben plans.

Com és sabut, en virtut d'un pacte de govern, el CDS, el PSM i el PSOE han fet un cos i han deixat sense competències els membres dels altres partits amb representació municipal, AP, UM i PDP. Aquesta fórmula, si bé era comú a molts

altres indrets -Manacor, Artà, Son Servera, Ciutat...- era desconeguda a Sant Llorenç.

-Miquel ¿què trobes d'aquest pacte de govern que vos deixa sense poder decissori a sa Corporació?

-Que és un pacte anti-natura i que no crec que vagi bé. S'han mesclat unes persones de dretes amb altres d'esquerres i és molt difícil que se puguin compaginar ets uns amb sos altres. Fins i tot n'hi ha que ni es d'es seu propi partit els poden controlar... Me pareix que no durarà gaire.

-I d'es contingut?

-Té coses bones i altres de dolentes. Lo de ses aigos està bé i pots escriure que va ser en Falera es qui ho va promoure per primera vegada. Si no ho vaig dur envant quan era batlle va ser perquè a Manacor feia poc temps que s'hi havien posat i, com que no va anar gaire bé, mos férem por, però ja teníem es pou de s'aigo dolça compromès. Lo de ses Normes també s'ha de fer, encara que faci més falta a Sant Llorenç que a sa Zona Costera, que tenen un Pla Parcial, malament sigui antic. De lo demés d'es pacte, recolzarem lo que mos pareixi que està bé, sempre que ho facin així com toca, però no has de perdre mai de vista que una cosa és firmar un paper i s'altra dur a terme lo que han firmat.

La veritat és que, amb la seva nova situació, en Miquel ha guanyat molt en escepticisme i no veu d'allò més clar el futur del flamant equip de govern. A una de les primeres sessions ja va vaticinar que durarien més poc que el ple, vaticini que, naturalment, s'ha d'agafar d'una manera simbòlica. És evident, per tant, que no espera gaires miracles i que es prepara per no deixar-los sortir del solc.

-Quines relacions mantens amb la resta de s'oposició?

-Molt bones. Estam ben units i feim comptes reunir-mos abans de cada ple. Per cert, hem demanat un despatx an es batlle per poder rebre es qui vulguin xerrar amb noltros i fer ses reunions d'es grup. No sé si el mos donarà.

-Tendreu un sol portaveu o tres?

-En tendrem tres, perquè convé més que siguin un parell es qui xerrin que si només és un totsol. Creim que així els podrem marcar millor en tot lo que pensem que no va així com toca.

I crec que els ho farà tenir de ver. Coneixent el seu interès per la política i lo molt que se sent els colors -no oblidem que diven que el pacte és de centre-esquerra i en Miquel no ha negat mai que és de dretes- potser que des de l'oposició sigui més mal de sofrir que des del govern, en el bon sentit de la paraula, és clar. Podria agafar el paper -encara que de signe contrari- que en Toni Cuc duia a l'anterior legislatura, i tots recordam -i el batle més que ningú- lo malament que els ho va fer passar. Així i tot, emperò, els vol concedir un punt de confiança i manté una actitud respectuosa envers els seus adversaris polítics.

-Espèrem que duguin a terme lo que han firmat i que tinguem una legislatura que beneficiï a tot es municipi.

-Així sia.

Josep Cortès

VORA EL "BIERGARTEN"

I DAVANT LA DESAPAREGUDA

DISCOTECA "ODYSSEY TROPICAL"

CALA MILLOR

4 BARS A 4 PISOS

D'AMBIENT FUTURISTA

LA SUPER-DISCO

QUE TOT CALA MILLOR ESPERAVA!

Col.laboració

M'ho va dir un pagès octogenari: "Si tornàs a néixer voldria ser cavall de carreres: de jove, au, un dia de feina a la setmana, a l'hipòdrom, i, després, quan ja no serveixi per a córrer, apa, a fer de semental...!". Són tocats de bon gust, sovint, els pagesos, eh?

La mentida no té futur. Claríssim. Però hi ha mentiders amb un present que és una "xulada", redéu!

Si vostè no vol opinar, potser és prudència. Si no té opinió ni li preocupa, escolti, vostè és una ganga per uns quants polítics que jo conec...

El camí més fàcil és la violència.

No hi ha cap comesa que valgui la vida ni la integritat física d'una sola persona humana.

Aquell polític deia paraules com a cantaranos. Fins i tot li feien olor de naftalina, mirau.

Els que políticament es diuen de "centro", són com aquells conductors, avingudes per avall, colcant sobre la ratlla que separa el carril de la dreta del de l'esquerra... Ni fan via, ni en deixen fer a ningú.

A una tertúlia, un metge jove a una fadri-na garruda: "Pels teus desarreglaments menstruals no vagis al ginecòleg; potser el que et calgui és un bon callista".

Al que ella contestà: "Val més quedar per vestir sants, que per desvestir gats".

Si et sents el coratge esbaldregat, dissimula-ho. Són pitjor que llops. Et destrossarien. No et respecten. No respecten ningú. Sols et temen.

Vatua! Vatua! Les coses són així! Vatua! Vatua! Aquesta gent meva és així! Vatua! Vatua! No canviarà mai? Vatua! Vatua!

Gabriel Florit Ferrer
Juliol del 87

LA PROVOCACIÓ DEL FOC

Vivim a un país mediterrani, amb estius calorosos i secs. Nord enllà els europeus ens els envegen. Fan el que poden per venir-los a compartir. Ni la imperdonable deixadesa amb què hem desgraciat viles marineres i trams de costa no els n'ha desenganyat. O sigui que en treim rendes dels nostres estius, precisament perquè són com són. Però aquests estius fan inflamables els nostres pinars. El perill, que sempre havia existit, ha augmentat els darrers temps per la disminució de la població rural, naturalment educada a viure amb el perill del foc, i per la penetració arreu, gràcies a l'automòbil i els dies de lleure, d'una població urbana sovint alegrement inconscient fora del seu propi medi.

La nostra població actual ha d'aprendre a viure amb el pinar, a acceptar les limitacions que el pinar imposa a qui s'hi acosta. Perquè no hi ha dubte que, gairebé sempre, intencionadament o no, els pinars no es cremen, sinó que ens els cremen. I el pinar cremat obri la terra a l'erosió, i l'erosió fa el desert. Perquè ens toca viure al llindar del desert, n'hem d'aprendre.

Hem d'entendre que el pinar és un conjunt d'éssers vius que tot sencer té una funció i es justifica. Massa sovint, massa gent de bona voluntat parla de la necessitat de "netejar" els pinars. L'única brutícia que hi ha als pinars són bosses de plàstic, llaunes buides de begudes, etc.

Independentment que el pinar pugui ésser explotat de manera adequada per qui accepti que el pinar només pot tenir a casa nostra un rendiment baix, fóra convenient que qui vulgui una més alta producció de fusta ho

faci mitjançant plantacions, netament tipificades, per a les quals caldria què fossin previstes i obligades les mesures de seguretat adients, com per a qualsevol indústria perillosa.

El que importa pardamunt de tot, és que a la provocació del foc, nosaltres responguem d'una manera adequada. Perquè pardamunt de tot, el país són els homes i la conjunció de llurs voltants. Responent a la provocació del foc podem esperar que hi guanyem un poble més adult.

Hi ha unes qüestions bàsiques que molts ens plantejam: Per què hi ha tants d'incendis? Hi ha maneres d'aturar-los tot d'una? Es posen tots els mitjans suficients per a combatre els focs? Què cal fer un cop el pinar s'ha cremat? Hi ha pèrdues irreparables amb els incendis forestals?

El pinar és més dens

Els pinars restaven sempre aclariats, i ocupaven extensions discontinues, cosa que dificultava el desenvolupament i la propagació d'un foc. Ni els focs que encenien els boscasters enmig dels arbres no eren cap perill seriós. En cas que un foc s'escapàs, per accident o per distracció, l'incendi era fàcilment controlat, ja que avançava lentament i no era estrany que s'apagàs tot sol.

El brancam dels arbres tallats no s'utilitzava gaire, i en general poques vegades s'aprofita tan intensament el pinar com abans. El resultat és el domini de pinars amb un estrat arbustiu dens, amb branques seques arreu i força fullaraca. Una acumulació tan gran de material combustible fa augmentar considerablement el risc d'un incendi, o provoca que aquest es propagui amb més virulència.

De tot això no es deriva necessàriament que els pinars s'hagin de "netejar" i estassar i que s'hagin de treure les branques seques i la fullaraca. Justament és tot el contrari, com explicarem més endavant.

Els pinars són més visitats

Un factor de risc a destacar és el nombre cada vegada més alt de visitants, de gent que passeja pel pinar, que hi menja, que hi acampa. Un descuit, un oblit, una distracció, etc., poden provocar un incendi.

Un foc no ben apagat és molt perillós. Un tros de brasa amb caliu o un tronc mal apagat poden durar hores, a vegades dies. Un cop de vent, el pas d'un animal, o simplement la combustió espontània del tronc, poden encendre la fullaraca o les herbes properes, i així també les mates i els arbres.

Pocs són els que pensen en el risc d'un incendi per llançar un misto en una plaça empedrada, en canvi, no s'ha de llançar mai un misto en un pinar, especialment pel risc de poder-hi calar foc.

Hem d'aprendre a anar pel pinar. La natura ens demana un respecte i una conducta conformes. Les restriccions haurien de ser totals a l'interior i a les rodalies de pinars, garrigues i herbeis.

Cal una normativa que ofereixi pautes de comportament i sancions a aplicar a qui no les observi. Els programes escolars haurien d'incloure-les amplemment.

La prohibició de les cremes com a tècnica de neteja o de renovació de pastures comporta problemes diversos, que caldria estudiar bé, tant des d'una perspectiva socioeconòmica com tècnica. Cal, a partir d'una normativa general, una aplicació i una adequació específiques, que hom ha d'explicar als pagesos i als pastors, i adequar-la a la seva realitat concreta. Una mera prohibició genera normalment més problemes, a vegades més grans i pitjors que les solucions cercades.

Incendis provocats

Hi ha incendis provocats directament. Un conjunt de circumstàncies ens fa pensar, sense cap mena de por d'equivocar-nos, que un nombre relativament elevat d'incendis forestals han estat provocats expressament. N'hi ha moltes causes. No les analitzarem, perquè cada cas és una història diferent. Hi ha raons personals, enveges, gelosies i revenges de tota mena. Hi ha motivacions socials, econòmiques i polítiques. A vegades són accions ben raonades i planificades, d'altres són conseqüència d'accions més o menys barroeres, o simplement resultat d'un despropòsit o d'una follia.

Tant se val, el pinar sempre crema. I si la topografia, la meteorologia i la presència d'extenses masses contínues de bosc hi ajuden, les pèrdues esdevenen incalculables. A més, les despeses derivades de la prevenció i l'extinció d'incendis sempre són elevades. La nostra impotència és total davant els qui ca-

len foc. No sabem si són conscients del que es perd amb un incendi. Si ho són, es tracta de criminals en el sentit més estricte. Si no ho són, caldrà explicar-los-ho bé. Amb els incendis, hi perdem massa tots plegats.

G.O.B.

(Extracte d'uns articles de "Serra d'Or")

PARÀBOLA DE L'ÀGUILA I EL CARAGOL

per Gabriel Florit Ferrer

Això era una àguila poderosa i esvelta que, un dia com els altres, en una de les seves llargues volades, afinà un campanar molt alt i hermós, decidint al punt d'aturar-s'hi al curucull de tot, per reposar una miqueta.

Se sorprengué fora mida quan ho féu, doncs allà mateix, a dalt de tot del campanar, hi trobà un caragol que, amb tota tranquil·litat, xano-xano, s'hi passejava.

Ben estranyada l'àguila davant tan impensat encontre per aquelles altures, escometé el caragol:

- "Què fas tu aquí, caragoletxo? Com ha pogut pujar fins aquí un animalet com tu, si a mi m'ha costat ferm l'arribar-hi?"

Li respongué el caragolet, estirant més les banyes humides, ufanós:

- "I què no ho veus, aguila, tu que tan bona vista tens...? Llepant-llepant, filla meva, llepant-llepant!"

Des d'aquell dia, l'àguila poderosa i esvelta va saber que hi ha moltes criatures que es poden fer ben amunt, ben amunt, si tenen bona llepada...

POLICIA MUNICIPAL

El dia 13 de juliol, a la una del migdia i a la plaça de l'Ajuntament la plantilla de la policia municipal va esser presentada al batle, Bartomeu Pont i al seu delegat, en Mateu Puigròs.

En haver acabat l'acte, al qual la Revista n'era convidada, es va fer un dinar per a tots els membres de la Corporació, policia i funcionaris al celler "Es Cuerot", de Sa Coma.

PANCARTA

El dia 5 de juliol, de bon matí, va compa-
rèixer una pancarta a les portes de l'església
i, com que els municipals la retiraren tot
d'una que se'n temeren i poca gent va tenir
temps de llegir-la, començaren a córrer ru-
mors de si tenia un caire polític o religiós.

Posteriorment s'aclarí que només es trac-
tava d'una "pollastrellada" innocent i sense
més malícia que la que comporta una vetlada
adolescent de trull.

DEFUNCIO

El dia 15 de juliol va morir a Ciutat, i a
l'edat de 86 anys, el qui fou el primer batle
de Sant Llorenç en temps de la República,
l'amo en Joan Nadal "de Ses Planes".

A més d'haver estat primer ciutadà del po-
ble, l'amo en Joan de Ses Planes té en el seu
"currículum" el fet d'haver construït el ci-
nema "d'allà abaix", "Sa Central", la farinera
i el forn de ciment.

ARA FA 15 ANYS

* Que en Jaume Lliteras va
esser nomenat Vicari Coadjutor
de Sant Llorenç.

* Que es va organitzar el
primer campament "Card", a
Cala Virgili.

ARA FA 10 ANYS

* Que 10 llorencins enviaren
una carta oberta al batle, ini-
ciant una respectuosa pèrdua
pública del respecte entre go-
vernament i governats, símptoma
de que els temps, a la fi, ha-
vien canviat.

DEFUNCIONS

En Natalio Vargas Lobato, casat, mor a
Cala Millor el dia 30 de juny a l'edat de 60
anys. Al Cel sia.

NAIXEMENTS

Al Cala Millor, el dia 19 de juny, va néi-
xer una nina i li posaren per nom Carolina.
Els seus pares són en Máximo Isidro García
i na Yolanda Blázquez. Salut!

N'Esteva Pascual Salas, fill d'en Miquel i
na Maria, neix a Sant Llorenç el dia 7 de
juny. Enhorabona!

Filla d'en Pere i na Catalina neix a Son
Carrió el dia 24 de juny n'Antònia Gomila
Fullana. Salut!

En Tomàs Amer Estarellas, fill d'en To-
màs i na Magdalena, neix a Sant Llorenç
dia primer de juliol. Salut!

Na Marta Cabrera Bauzà, filla de Fran-
cisco i Joana, neix a Sant Llorenç dia 7 de
juliol. Enhorabona.

NOCES

En Josep Jaume Galmés i n'Aina Llinàs
Ballester es casaren el dia 4 de juliol a
Sant Llorenç.

En Pere Fons Galmés i na Catalina Salas
Salas feren l'esclafit a Sant Llorenç dia 12
de juliol.

Salut als dos matrimonis!

Maria Galmés

CAMPAMENT

Del 5 al 12 de juliol i organitzat per l'escola, el Card Infantil i els pares dels al.lots, es va muntar un campament entre les platges de Cala Torta i Cala Mitjana, dins la possessió de Sa Duaia.

A l'acampada hi assistiren unes 35 persones, entre mestres, monitors i al.lots i va esser controlada pels joves que havien fet el curs de monitors l'hivern passat.

No hi va haver res de nou i sembla que tant els uns com els altres s'ho passaren força bé.

CARDASSAR

El dia 22 de juliol, al camp de futbol del poble, va tenir lloc la presentació oficial de l'equip que defensarà els colors del Cardassar durant la temporada 1987-88.

L'entrenador continuarà essent el mateix, en Bernat Gelabert, que enguany comptarà amb cinc jugadors nous: Barceló i Caldentey, procedents del Badia, Seminario, de l'Escolar i Sureda i Riera, que l'any passat jugaven amb els juvenils.

El dia 28 del mateix mes va tocar el torn de les presentacions als juvenils, que estaran dirigits per Juan Francisco Raya.

Coratge i sort als dos equips, que amb això del futbol s'han de menester les dues coses.

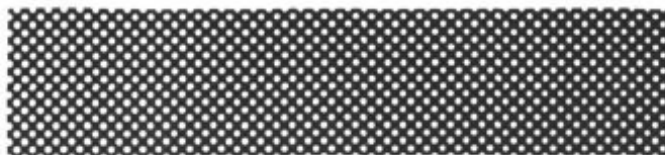
POLIESPORTIU

A primeries de mes varen començar les obres del poliesportiu municipal que s'està construint vora les escoles, i que servirà, durant les hores de classe, de pati de joc dels al.lots llorencins.

L'obra es realitzarà en tres fases, de les quals enguany només es durà a terme la primera, encara que amb algunes modificacions que la milloraran.

S'espera que en començar el nou curs escolar ja estigui tot enllestit.

Josep Cortès

I ARA, A MÉS...

PIZZERIA

AMB UN AUTÈNTIC FORN DE LLENYA!

Carrer d'en Sureda, 1 * Tel. 570624
PORT DE MAÑACOR

Encara que s'hagi posat de moda en altres indrets del món per provar de controlar s'expansió d'es SIDA, no és ver que es nou regidor de Sanitat, n'Andreu de Ses Toltes, ara que s'atraquen ses festes patronals, faci comptes distribuir preservatius entre es jovent de sa contrada.

"No hi emporta passar gens de pena, que, maldament vagin rostits, es llorencins van alerta", ha manifestat.

I xerrant de Sanitat, ara que sa Comunitat Econòmica Europea no ha considerat oportú concedir bandera blava a sa platja de Sa Coma, es nostre regidor de Ses Toltes s'hi ha volgut remullar en presència de sa premsa local per demostrar que ses seves aigos no tenen cap perill d'infecció.

-I si l'acusen de copiar en Fraga a Palomares?

-Per promocionar es nostre turisme no hem de reparar en cap insult, per feres que sigui!

Com que n'hi ha que diven que sa Revista és del PSM i enguany el PSM està dins s'equip de govern, ara ja no xerrarà de s'Ajuntament i serà més avorrida.

Ja ho digueren quan ets Independents feren n'Ignasi batle i quan en Busco se va asseure a sa trona municipal, lo que demostra que s'escepticisme d'es llorencins no minva amb so pas d'ets anys.

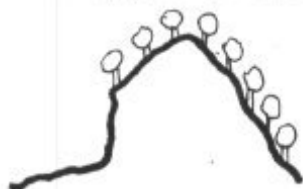
I jo trob que això és bo, perquè d'es qui tenen càrrecs més o manco públics -com sa Revista o s'Ajuntament, per exemple- no convé fiar-se'n gaire, que llavones et mengen ses sopes damunt es cap.

Vos ne podeu avenir?

Es mes passat en Toni Cuc, per absència d'es titular, va haver de fer de batle una partida de vegades i no va decretar cap barbaritat esqueranota d'aquelles que deien que faria!

¿Que és, que ja deu haver tornat com ets altres o que no devia ser tan feres com asseguraven?

Es temps, no ho dubteu, ho dirà.

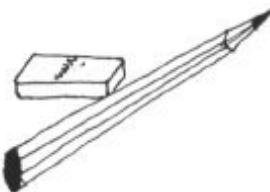
Si un dia, passejant, voleu pegar un bot fins a un turonet que hi ha, a mà dreta, un poc abans d'arribar a Son Vives, veureu que camionada ve, camionada va, a poc a poc el se'n duen a Sa Coma convertit en pis de carrers d'urbanització.

Queda demostrat així que no només és sa fe sa que mou muntanyes, sinó que amb excavadores i camions també se pot fer bona feina.

Com que amb aquesta gent si no et poses un poc xulo no arribes a aclarir res mai i per lo que et paguen no val la pena buidar-se es cap, es mes que ve farem vaga de bolígraf i no sortirem a rotlo i així sabran lo que és bo.

Si s'empresa se posa a to i p'es setembre fa un altre cantet ja mos tornarem veure ses cares.

Au idò, bones festes i molts d'anys!

I per acabar aquest mes ¿què vos pareix si passàvem una partida de pare-nostros?

Au idò, es primer perquè Santa Rita, patrona d'ets impossibles, ajudi an es nou equip de govern a complir lo que ha firmat.

Es segon perquè Sant Miquel, patró d'es guerrers, il.lumini es seu homònim, en Falera i l'aidi a fer-los dur es solc ben dret.

Es tercer, p'es qui volgueu, que sempre hi ha qualcú que li vendrà bé una miqueta d'ajuda celestial.

Josep Cortès

Com és sabut, fins al 1892 Sant Llorenç era un nucli urbà que pertanyia a l'Ajuntament de Manacor i, per tant, en no disposar d'autonomia pròpia, els "papers" anteriors a aquella data es troben en els llibres d'actes de la població veïna.

En Rafel Ferrer Massanet, director de la revista "Perlas y Cuevas", ja fa anys que es ve entretenint en transcriure els acords registrats en aquests llibres i, de cara a facilitar futures investigacions, ha tengut l'encert de separar els corresponents a cada poble.

Per raons d'amistat ens ha facilitat aquells que feien referència a Sant Llorenç, per la qual cosa a partir d'aquest número anirem publicant a Flor de Card aquelles coses que considerem d'interès per als lectors.

-1881-

18 de setembre.- L'Ajuntament examina el pla de la fatxada de la casa molí que vol construir Joan Fuster i Llull al carrer Nou, i l'aprova en totes les seves parts.

2 d'octubre.- Vist el compte presentat pel Sr. Antoni Oliver i Soler, mestre de primera ensenyança de Sant Llorenç, del material escolar corresponent als cinc primers mesos de l'any 1879-80, s'acorda aprovar-lo en totes les seves parts i que l'existència de quinze pessetes i cinquanta-un cèntims que resten sigui ingressada en els fons municipals.

Per estudiar els plànols i projectes de barriades noves de Son Carrió, en el llogaret anomenat "Son Garbeta" (Son Negre), s'acorda nomenar una comissió integrada per: (segueix una llista de deu noms).

9 d'octubre.- Mentre se celebrava la sessió de l'Ajuntament es presentà Pere Josep Fullana i Miquel, de Sant Llorenç, pare del mossò Sebastià Fullana i Galmés, nº 111 del reemplaçament de 1880 i digué: "Que este su citado hijo le ha manifestado deseos de sustituir a otro mozo en el Ejército activo, por cambio de situación, más como para ello necesita que el compareciente le de licencia para realizar aquella sustitución, hacia pública manifestación que de la más libre y espontánea voluntad otorgaba la más cumplida autorización".

A la mateixa reunió el batle comunicà

que Mateu Duran i Sureda, guàrdia municipal de Sant Llorenç, havia presentat la dimissió i que de fet havia acabat la feina el passat dia 5. S'admeté la dimissió i al mateix temps se decidí que el substituís Bartomeu Sureda i Domenge.

13 de novembre.- Vists els perjudicis soferts pels propietaris dels llogarets de Son Carrió, Sant Llorenç i part de la vila matriu a conseqüència d'un calabruix esdevingut el 28 de maig passat, s'acorda sol·licitar de l'Excma. Diputació Provincial una quantitat del fons de "Calamitats Públiques", per mitigar les necessitats creades en aquella zona, efecte d'aquell fatal aconteixement.

27 de novembre.- S'aproven els comptes del material de les escoles públiques corresponents a l'any econòmic proppassat de 1880-81, segons els quals la Sra. Isabel Sancho, de Sant Llorenç ha d'ingressar als fons municipals la quantitat de vint-i-vuit cèntims.

29 de novembre.- El dia 10 d'aquest mes la Diputació comunica la concessió de 500 pessetes per la calabruixada de maig, pessetes que s'hauran d'invertir en obres per adobar els danys ocasionats o per ajudar les famílies més necessitades i que més quebres hagin tengut.

A l'Ajuntament li pareixia poca cosa la subvenció rebuda de la Diputació i acorda acudir al Ministre de la Governació demanant-li ajuda pel mateix mal.

Rafel Ferrer Massanet

CLÍNICA VETERINÀRIA

Hernán Cortés, 3
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

A rel de la nova estructuració de la Corporació he estat nomenat president de la Comissió de Festes i no vull començar la tasca sense oferir en primer lloc la meua col·laboració a tots, i també aprofitar aquest escrit per donar a conèixer el que per a nosaltres han d'esser les festes aquests vinents anys.

El mot "festa", com a sinònim de passatemps, de diversió inclou i abraça un espectre amplíssim d'actuacions, comportaments i actituds que van d'allò individual a allò col·lectiu.

Quan parl de festa no em referesc als actes festius oficials per a commemorar qualque visita o qualque esdeveniment, sinó a la festa com a trencament de la rutina quotidiana, on experimentam aquelles actuacions, aquells sentiments, aquelles emocions que tots guardam precisament per aquests dies de festa.

Sempre he considerat que les festes, per esser autènticament populars, han de respondre a les expectatives que el poble vol, i perquè així sia, res millor que sigui el mateix poble el qui les organitzi, a través de les seves entitats culturals i esportives.

Per a mi una festa no serà autènticament popular mentres els homes i dones que viuen a Sant Llorenç no siguin els vertaders protagonistes d'allò que s'hi fa.

És a dir, aconseguir fer una festa a la mida del gust de tots els llorencins és el camí que volem obrir a partir d'ara. Si aconse-

guim això haurem aconseguit el nostre objectiu, que no és altre que fer unes festes del poble i per al poble.

És ver que hi ha una diferència d'abans a ara, que sentim a dir als nostres pares que tot ha canviat, que tot s'ha perdut, que ara és molt diferent... Això no és gens estrany ja que si tot canvia, les festes, en les seves formes, els seus continguts, els seus símbols també estan canviant.

Però la festa pot seguir viva, i ha de seguir viva, només és que ha d'anar evolucionant i adequant-se cada any a les noves necessitats que van sorgint.

Per acabar aquest escrit no vull oblidar la part econòmica, que avui va fortament lligada a la festa, perquè la celebració d'aquesta implica una sèrie de despeses extraordinàries que algú ha de pagar.

I acab dient que aquestes festes de Sant Llorenç d'enguany no són, ni molt manco, les festes que jo voldria, però que ni el temps ni els dobbers ni el que s'havia deixat contractat l'Ajuntament passat ens ha permès fer-ho d'altra manera.

Reiterant una vegada més la meua disposició per qualsevol cosa que hàgiu de menester, vos desig a tots que passeu unes bones festes.

Antoni Sansó

President de la Comissió de Festes

Bauçà i Rosselló, Miquel (Felanitx 1940). Poeta. Guanyà el premi Salvat-Papasseit 1961 amb el recull "Una bella història" (1962), que obtingué un ressò considerable. Intimista i tens en alguns poemes, testimonial i directe en d'altres, ha influït sobre els poetes joves. La major part d'antologies contemporànies n'han recollit poemes. (G.E.C.)

Un dia com el d'avui,
amb núvols baixos,
amb la pluja que em cau,
fresca, damunt la cara,

jo podria estar collint
llevamans amb l'esquena vinclada.

Però ara estic dret,
sota un portal,
mirant la boira,
la gent que passa
i viu de fer feines
tan alienades
com les que faig jo

tan diferents
de collir llevamans
per donar menjar a les vaques.

La polla negra tenia
una cama trencada:
amb els ulls rojos,
amb el peu esquerre
i l'ala dreta
s'arrosegava
dins les buïnes
de l'estable.
Els galls adolescents
feien cua
per tirar-se-la.

Jo voldria haver nascut
dins una alcova obscura
davant una tieta asseguda
en una otomana marro,
amb la mà estesa, suada,
damunt una pedra de marbre;
dins una alcova obscura
on no hi hagués arribat
el renou dels martells
dels ferrers ni els corns
de les peixateres.
Jo voldria haver nascut
a les set de la tarda
d'un diumenge d'estiu
qualsevol, mentre passés
pel carrer, lentament,
la gent mudada.

(De "El noble joc" (1972)

Poesia

SOBRE INSULARITAT

per Sylvie Fornés

Era, en un principi, la meua intenció que aquest article fos més objectiu però és clar que la meua situació m'ho impedeix i esper que no provoqui rancors.

Des del punt de vista de la història de les mentalitats, no hi ha dubte que l'estudi de les relacions entre la consciència col·lectiva mallorquina i el fet de la insularitat resulta molt suggestiu. A mi em resulta curiós i sovint atractiu pel fet d'haver elegit viure a l'illa de Mallorca.

Parlant de mentalitat, em referesc a actituds, pensaments i comportaments col·lectius o individuals. També puc englobar-hi preses de consciència i alienacions.

Però la qüestió que em plantejava era: ¿com pot influir la insularitat en la formació de les actituds i pensaments col·lectius dels mallorquins, en la constitució del seu caràcter, de les seves conscienciacions o alienacions?

Les estructures econòmiques canvien, mentre que les mentalitats romanen gairebé immòbils.

La Mallorca d'abans del segle XX, com totes les societats agràries, té por de qualsevol novetat; es resisteix al canvi i per tant, es recolza en la conservació. És a dir, que guarda amb gelosia normes, costums i inviolabilitat de la seva idiosincràsia. El fet insular juga aquí un paper important. L'aïllament, fet geogràfic, es converteix en isolament ideològic i cultural.

Històricament, el viatger que arribava a Mallorca estava molt determinat pel fet insular. Els únics lligams amb la resta del món, el vaixell i la mar, condicionen i impressionen.

George Sand, tan coneguda per les seves opinions crítiques sobre els mallorquins -i no sobre Mallorca- deia que "la mar, a vegades, sol ésser tan inhòspita com els seus habitants (els de Malloca)" i que es trobaven "sols a Mallorca, tan sols com en un desert".

És clar que en aquells temps l'efecte de la insularitat requeia sobre el caràcter, els costums i l'endarreriment dels mallorquins, comparant amb el procés d'industrialització d'altres llocs com Barcelona mateixa.

Existeix un vell tòpic popular que consisteix en dividir el món en dues parts: Mallorca i Fora-Mallorca.

Es pot entendre de dues maneres. Una seria que Mallorca és sentida com a espai vital ben marcat i únic conegut per la gran majoria dels mallorquins que no sortien mai de l'illa. Tot el que és ultrapassar la mar significava un altre món, o a vegades l'altra part del món.

Una altra accepció de la dualitat Mallorca-Fora-Mallorca respondria a un refús transitori o etern a la introducció de nous elements estranys que poguessin rompre els usos tradicionals, encara que fossin millors.

I què passa al segle XX, el nostre segle? Idò, grans esdeveniments commouen les estructures mundials i també les mallorquines. A Mallorca arriben el capitalisme i els efectes de la revolució científico-tècnica. I el que més ha afectat ha estat que passada la meitat de segle es produeix la invasió turística.

"L'Illa de la Calma" només és una ironia dels slògans turístics.

Tot aquest procés que ha sofert Mallorca com a illa en les seves estructures econòmiques és natural i lògic, i potser benèfic.

Però jo em deman i us deman a vosaltres també: ¿i la mentalitat col·lectiva mallorquina, ha efectuat un recorregut paral·lel similar?

¿Encara subsisteix la dualitat Mallorca-Fora-Mallorca per a vosaltres?

Aquest article no s'ha escrit per ironia ni per crítica gratuïta, sinó per pura reflexió i us convid a reflexionar-hi tots.

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI
- * FOTOGRAFIES DE MARGALIDA MOREY

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de'n Cos)

Tel. 55 40 78

MANACOR

Gloses

CODOLADA

Una perdiu llorencina
i un sebellí artaner
no les va dir gaire bé
per dins ca'n Pere Ametler.

Trobaren es garriguer
i duia sa carabina;
les va dar sa punteria
i no les va ferir bé.

Ja ho crec! Se varen alçar
i es venguéren a acotar
per davora Son Soler.

Les sortí un escopeter
i s'escopeta fallà
i se varen tornar alçar,
ja ho crec que varen fugir!
i feien molta de via
i li varen acopar!

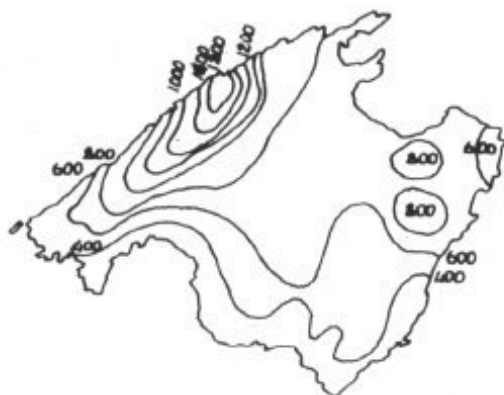
Se n'anaren a passar
per ses cases de Son Pi,
i en Joan, que va sortir,
també les va disparar
però no les va tocar
-té poqueta punteria-.

Se'n varen anar a acotar
a sa Penya d'es Migdia,
i allà s'hi fan sa vida
i també hi van a dormir.

Fins que les vendrà sa fi
-que tot n'arriba a tenir-.
A això m'ho va dir es padrí,
i ho va dir perquè ho sabia.

Joan Carbó

PLUJA - Distribució per zones

El temps

Estació de Ca'n Xesc

Dia	litres	fenòmen atmosfèric	vent dominant
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8	0'4	•	NE
9			
10	1'7	•	SO
11			
12			
13			
14			
15			O
16			
17			
18			
19	0'4	•	SO
20			NO
21	0'4	•	
22			
23			NE
24			NE
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31			
2'6			

Mes JUNY

Temperatures màximes

Dies	graus
	34°

Temperatures mínimes

Dies	graus
	14°

Velocitats màximes del vent

Dies	Qmts/hora
15	50 P

Fenòmen atmosfèric

Pluja	●
Neu	✱
Calabruix	△
Tempestat	⌚
Boira	☁
Rosada	—
Gelada	⌞
Petita nevada	⊠

Si vos ne recordau de s'anomenada Gota Freda de l'any passat, vos anotaré aquí lo que ploqué en 24 hores -dia 29 de setembre- a ses 10 estacions pluviomètriques que recolliren més aigua/m2 de Mallorca. Gairebé totes elles estan a sa Serra de Tramuntana.

Son Torrella (Puig Major)	193 l/m2
Albarca (Escorca)	169 "
Lluc (Escorca)	167 "
Ternelles (Pollença)	160 "
Biniarroi (Sóller)	159 "
Mines Isern (Alaró)	144 "
Mossa (Escorca)	137 "
Binibasi (Fornalutx)	125 "
Son Vidal (Bunyola)	120 "
Alaró	117 "

NEU 1986

Son Torrella (Puig Major)	16 vegades
Lluc	10 vegades
Sant Salvador de Felanitx	6 vegades
Son Vidal (Bunyola)	5 vegades

BRUSCA 1986

Mallorca	685 l/m2
Menorca	562 "
Eivissa	315 "
Formentera	346 "

DOS ANIVERSARIS CORALS QUE NO HEM D'OBLIDAR

per Tomeu Barceló

El mes de maig passat varen tenir lloc dos esdeveniments d'importància pel món coral de Mallorca. Un va ésser el Xè aniversari de les Trobades de Corals, Infantils i l'altre els deu primers anys de la Coral Universitària.

En la meua opinió aquestes commemoracions són rellevants almanco per dues raons. Per una part perquè són exponent que el treball, quan es fa de gust, amb constància i ben orientat cap als principis que el guien, permet consolidar a poc a poc l'experiència que es posa en marxa i facilita superar les dificultats pròpies a tota activitat nova que creix i funciona. En segon lloc, perquè tant les corals infantils com la Universitària han tengut i tenen una projecció musical, pedagògica i humana que s'extén més enllà de les seves respectives formacions actuals.

Efectivament, deu anys de cant coral infantil han aprofitat al món de la música una gran quantitat d'infants de pràcticament tota l'illa. Així mateix, han fet que un nombre considerable de mestres i/o músics hagin coordinat idees i esforços per tal de millorar progressivament la qualitat musical de les seves corals.

Pel que fa a la Coral Universitària, és palesa la seva opció a favor de la promoció de la música coral de les Illes, procurant amb qualitat i feina ben feta, difondre a tots els indrets de la nostra comunitat els resultats de les recerques musicals que va realitzant. A més, des de la mateixa coral o la gent que més directament s'hi ha vinculat, han sorgit multitud d'iniciatives de dinamització musical com són els cursos de Pedagogia Musical, la formació de nombroses corals d'infants i, fins i tot, grups instrumentals, sense parlar de la tasca d'educació musical dels cantaires mateixos.

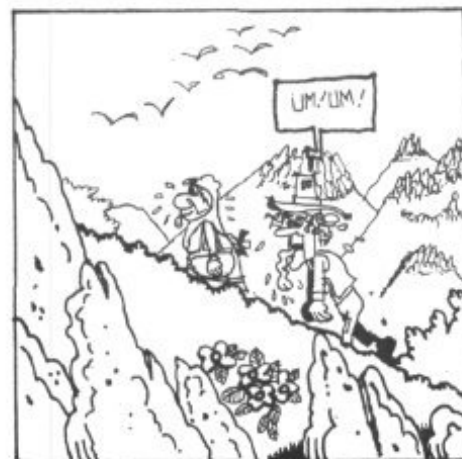
Però deu anys de feina continuada no són, lògicament, deu anys sense problemes, sense períodes crítics, sense agudització de les contradiccions que van generant-se. De tot això també n'hi ha hagut a les corals infantils i a la Universitària, i a vegades han donat peu a situacions conflictives insolubles però no tan greus que fessin embarrancar els projectes originals. De fet, si alguna cosa bona tenen els períodes crítics és precisament que si s'afronten amb maduresa i claretat i no amb temor o impotència, poden reconvertir-se en

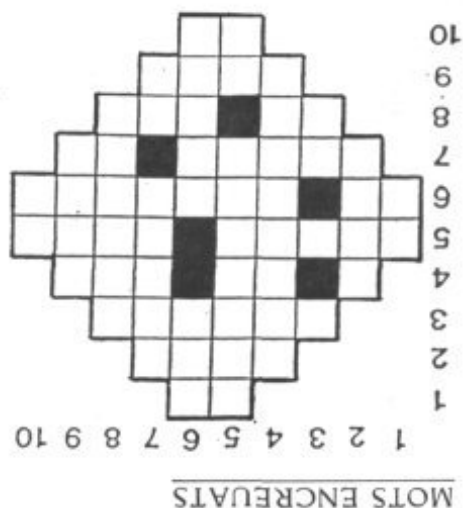
propostes positives.

Dins l'àmbit illenc, de vegades hem tengut massa facilitat per etiquetar o fer bàndols entre la gent que es dedica a la "moguda" musical, com si les iniciatives o responsabilitats en aquest camp fossin objectiu a aconseguir en propietat. La riquesa musical d'un poble és cert que no es valora sols per la quantitat sinó també per la qualitat de les distintes activitats que s'organitzen. Però no és menys cert que la democratització musical va íntimament lligada a la promoció personal i col·lectiva d'idees per fer música. Per tant, pens que sempre que existeixi un mínim de respecte cap a la feina musical de l'altra gent (oblidant intrigues i maniobres més o menys tèrboles), a més d'una ferma determinació d'iniciar un camí nou per aprofundir la nostra riquesa musical, són legítimes totes les alternatives noves. A partir d'aquí, serà el temps, el públic i, per què no dir-ho, el suport econòmic a l'abast els que consolidaran o no l'oferta musical que neix.

En aquest sentit, caldria dedicar molta atenció a les agrupacions corals, siguin infantils, de joves o d'adults dels nostres pobles, pensar en la reconversió dels cors d'església, fomentar les escoles municipals de música, incidir fort i bé en l'educació musical als centres escolars i en definitiva, elaborar una planificació seriosa, pensada i prou coordinada per a promoció sistemàticament el cant coral a tot arreu. Actualment són 29 les corals registrades a la Federació de Corals de Mallorca i 14 foren els cors infantils que participaren a la Trobada d'enguany. És segur que caldria que n'hi hagués més, però no hem d'oblidar que el creixement numèric a més d'implicar l'agrupament de persones, la convergència bàsica de criteris i la fermeza en les conviccions, també necessita una política musical no improvisada o oportunista.

Sincerament, a vegades tot això pot semblar sinó impossible si extraordinàriament difícil d'aconseguir. Tanmateix l'experiència de les corals infantils i de la Coral Universitària no fa sinó demostrar als incrèduls i pusil·lànimes que, malgrat les dificultats, és possible que la gent gran i la gent menuda del nostre poble pugui gaudir i emocionar-se utilitzant l'instrument musical més bell i que es té més a l'abast: la veu.

MOTS ENCREUATS

HORIZONTALS.- 1.-Nota musical. 2.-Sofriment, dany, que es fa patir al qui ha comès un delicte o falta. 3.-Llet presa. 4.-Consonant. Nota musical. Porció d'una línia corba. 5.-Bru- tícia que deixa la suor al vestits. Personatge elevat en dig- nitat. 6.-Doble vocal. Dàlia. 7.-Pertanyent a l'úter. Article definit. 8.-Pronom. Part central o principal d'una cosa. 9.-In- clinació o afecció viva envers una persona o cosa. 10.-Termi- nació verbal.

VERTICALS.- 1.-Al rev. símbol de l'argent. 2.-Pas a través d'una costa abrupta. 3.-Cent. Nom de lletra. Infusió. 4.-Qua- litat de polít. 5.-Afliuixar, disminuir la tensió. Nota musical. 6.-nom de lletra. Líquid per a beure, esp. líquid espiritual ob- tingut per destil·lació. 7.-Sentència antiga. Metall groc. 8.-Ornaments. 9.-Els músculs del cos de l'home i dels ani- mals. 10.-Títol de cortesia que s'anteposa als noms propis de persona.

SOPA DE LLETRES

B C D G I J L M N O P
A L E M A N Y A P Q R
R U S S I A Z N S R D
O E P H K X T G A L D
M F A A D A N L I A M
A E N L C A S A M G D
N S Y O I N E T A U R
I E A C T A E R T L
A S E A I C E R G R K
T U P A S A I R F O I
S N O R U E G A E P L
R A P E P M O S T I G
A I N U D S E S T L P

Alai a cercar deu noms de
països europeus.

ENDEVINALLA

Tenc enterrat lo més bo
! lo dolent surt de fora,
el qui maltracta el meu cor,
mentres me maltracta, plora.

SOLUCIONS

MOTS ENCREUATS

R E
P E N A
C O L A D A
G L A A R E
G R E I X G R A N
A A D A L I E R A
U T E R I U N
E S C O S
A M O R
I R

SOPA DE LLETRES

A L E M A N Y A
R U S S I A N
O P G L
M A A L A
A N Ç A A G
N Y I N T U
I A C A E T
A E A U C E R G R
U R F O
S N O R U E G A P

FUGA DE VÒCALS

Jo tenia una figuera
i sa neu la'm va matar:
per broma em varen robar
ses branques, quan jo no hi era.

ENDEVINALLA

És una ceba.

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

Maria Galmés

FUGA DE VOCALS

J T N N F G R
S N L M V M T R
P R B R M M V R N R B R
S S B R N Q S Q N J N H R

ESCOLANS

De cada dia és més clar. Com més va més convençut n'estic: res del que estigui relacionat amb les persones és neutre, sempre hi ha una incidència, grossa o petita, positiva o negativa (segons uns valors que tenim com a vàlids i bons, que no és sinònim d'inamovibles).

Les relacions home-home, home-natura, home-cultura... sempre deixen petjada. Millor dit, les persones sempre som fruit de les influències de l'entorn sobre les limitacions biològiques innates.

Per això, el món dels escolanets, al llarg dels anys es pot considerar com una vertadera escola que, si no actuava directament sobre els coneixements -quatre frases en llatí i sense sentit- ho feia sobre els hàbits i actituds.

No vull dir amb això que els qui hem estat escolans siguem "especials", persones amb trets diferenciadors... ni molt manco. Però, sens dubte, determinades coses les aprenguérem essent-ho.

Moltes vegades representava un "primer treball", i com a tal comportava exigències: d'horari, de dedicació... i també, d'altra banda, una retribució econòmica -realment migrada-. Al cap i a la fi una simulació de que, d'una manera més seriosa, ens trobaríem anys més tard.

Però, de tot el que es podria comentar -humanitat dels capellans que vaig conèixer, exercitació de la veu, vivències religioses o experiències inesborrables (com per exemple quan l'escolà major, l'amo en Mateu, ens mostrava el niu d'òliba de l'Oratori)- m'in-

teressa destacar el de les relacions inter-escolans.

Representava el reconeixement de la força del que sobre la persona, amb les seves imposicions -diguem-ne socials- a uns patrons de conducta imposats.

Uns submissió obligada (t'agradàs o no) a l'ordre establert per raó d'edat, de força o de dialèctica.

Era, és, el joc del grup, on o bé t'hi adaptes o bé lluites per canviar-lo (amb tots els costos que això comporta) o bé te'n vas.

Una de les imposicions implícita del grup d'escolans era la superació d'allò que podríem anomenar el llistó de la valentia, necessari per integrar-te al grup.

Tenia reconeixement de malifeta, però es plantejava com una qüestió de bemois:

* haviés de gozar fer "la pòlissa", ésser capaç de desobeir els ordres dels majors, i deixar d'anar -almanco un dia- als assaigs (hi hagués o no "plans" alternatius, per exemple jugar a bolles a tal lloc).

* I d'amagat, també, haviés de tastar el vi de la missa.

I tot amb independència de la fórmula prèvia i estandaritzada d'admissió al grup d'escolans: el bateig, o fet de posar-te el cap sota l'aixeta del renta-mans.

A la fotografia, un grup de "cantadors" que, sens dubte, se'n recorden dels seus anys d'escolanets: en Rafel "Llorer", en Joan "Paller", en Miquel "Fino", en Guillem "Joi", un servidor i en Pep "Blanc".

Guillem Pont